

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κοινωνιολογία της Υγείας

Ενότητα 11 : Η εμπειρία της χρόνια ασθένειας-Μέρος Α΄

Μαίρη Γκούβα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

Τμήμα Νοσηλευτικής

Κοινωνιολογία της Υγείας

Ενότητα 11: Η εμπειρία της χρόνιας ασθένειας-Μέρος Α΄

Μαίρη Γκούβα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Επαφή με την έννοια της χρόνιας ασθένειας και των βασικών θεωρητικών προσεγγίσεών της.
- Εξοικείωση με το ρόλο του αρρώστου κατά Parsons καθώς και με τη νοηματοδότηση της ασθένειας από το άτομο που ασθενεί και τους γύρω του.

Περιεχόμενα ενότητας

- Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια.
- Προσεγγίσεις στην Κοινωνιολογία της Ασθένειας.
  - Α) Η λειτουργική προσέγγιση.
    - Ο ρόλος του αρρώστου.
  - Β) Η ερμηνευτική προσέγγιση.
    - Το νόημα της ασθένειας.

Η εμπειρία της χρόνιας ασθένειας- Μέρος Α΄

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 1/9

- Η εμφάνιση μιας ασθένειας έχει ως αποτέλεσμα:
  - Τη διαταραχή των καθημερινών συνηθειών.
    - Π.χ. Το να πηγαίνει το άτομο στη δουλειά του, να μαγειρεύει, να παρακολουθεί τα μαθήματα του σχολείου.
  - Το να μην αισθάνεται καλά ο πάσχων, σωματικά και ψυχολογικά, για ένα χρονικό διάστημα.

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 2/9

- Στις δυτικές κοινωνίες, ο συχνότερος τύπος ασθένειας είναι το κοινό κρυολόγημα.
  - Πιο συνηθισμένη τακτική που ακολουθείται:
    - Ο άρρωστος δεν πηγαίνει στη δουλειά του αλλά μένει στο σπίτι, παίρνει μια ασπιρίνη και περιμένει από την υπόλοιπη οικογένεια να δείξουν κατανόηση για την κατάστασή του και να τον φροντίσουν.
    - Γνωρίζοντας ότι τα συμπτώματα θα σταματήσουν σε λίγες μέρες, ο άρρωστος περιμένει ότι σύντομα θα αισθάνεται καλύτερα.

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 3/9

- Αντίθετα στη χρόνια ασθένεια δεν ισχύουν τα παραπάνω.
  - Οι συνέπειες στη ζωή του ασθενή και των οικείων του είναι πιο σοβαρές.
    - Καρδιοπάθειες, ορισμένες μορφές καρκίνου, άσθμα, σκλήρυνση κατά πλάκας, Aids, ρευματοειδής αρθρίτιδα, διαβήτης, νόσος του Parkinson, επιληψία, ψωρίαση, ελκώδης κολίτιδα, γεροντική άνοια.

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 4/9

- Ο αριθμός των πασχόντων από χρόνιες ασθένειες στις δυτικές κοινωνίες αυξάνεται συνεχώς.
    - Οι συνέπειες των χρόνιων ασθενειών εκτείνονται πέρα από τις βιο-φυσιολογικές ανάγκες.
      - Π.χ. Αν το μέλος μιας οικογένειας πάσχει από γεροντική άνοια, αυτό θα έχει αντίκτυπο και στην υπόλοιπη οικογένεια (οικονομικές συνέπειες, ανάληψη ευθυνών για τη φροντίδα του).
- [Εντάσεις μεταξύ των συγγενών].

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 5/9

- Οι βιο-φυσιολογικές αλλαγές έχουν σοβαρές κοινωνικές συνέπειες:
  - Η ασθένεια θυμίζει στον πάσχοντα ότι η «φυσιολογική» λειτουργία πνεύματος και σώματος βρίσκεται στο επίκεντρο της κοινωνικής διάδρασης (αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμου-σώματος-κοινωνίας).

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 6/9

- Όταν ο ασθενής δεν μπορεί να βασιστεί στο σώμα του, τότε η αλληλεπίδραση με την κοινωνία γίνεται επικίνδυνη.
  - Η εξάρτηση από τους άλλους αυξάνεται με αποτέλεσμα να απειλείται η αίσθηση του εαυτού.
    - Π.χ. Ο πάσχων από ρευματοειδή αρθρίτιδα έχει περιορισμένο αριθμό σωματικών κινήσεων, που σημαίνει ότι εξαρτάται από άλλους προκειμένου να φέρει εις πέρας ότι προηγουμένως διεκπεραίωνε μόνος του.

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 7/9

- Στο πλαίσιο μιας κοινωνίας που δίνει έμφαση στην ανεξαρτησία, μια τέτοια κατάσταση πιθανόν:
  - Να απειλήσει την αυτοεκτίμηση του ασθενούς.
  - Να κάνει τις κοινωνικές του σχέσεις, που στις δυτικές κοινωνίες βασίζονται στην αμοιβαιότητα, επισφαλείς.
    - Ένας χρόνιος ασθενής που έχει πολλές απαιτήσεις από τους άλλους ενδέχεται να βιώσει την απόρριψη.

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 8/9

- Η χρόνια ασθένεια έχει επιπτώσεις:
  - Στη ζωή των πασχόντων.
  - Στις κοινωνικές τους σχέσεις.
  - Στην ταυτότητά τους (η άποψη που άλλοι έχουν για εκείνους).
  - Στην αίσθηση του εαυτού (η άποψη που έχουν οι ίδιοι για εκείνους).
    - Με μία φράση: Οι εμπειρίες της ασθένειας.

Τι σημαίνει χρόνια ασθένεια 9/9

- Η απαντητικότητα στην ασθένεια διαμορφώνεται από το κοινωνικό, πολιτιστικό και ιδεολογικό περιβάλλον.

[Όχι από τη φύση των βιο-φυσιολογικών συμπτωμάτων και τα κίνητρα του ατόμου].

- Η ασθένεια αποτελεί ταυτόχρονα ένα πολύ ιδιωτικό και ένα πολύ δημόσιο φαινόμενο.

Προσεγγίσεις στην Κοινωνιολογία της Ασθένειας 1/1

- Οι προσεγγίσεις που κυριάρχησαν στην Κοινωνιολογία της Ασθένειας είναι:
  - Η λειτουργική προσέγγιση.
  - Η ερμηνευτική προσέγγιση.

Η λειτουργική προσέγγιση 1/1

- Η παρουσία της ασθένειας συμπεριλαμβάνει την υιοθέτηση του ανάλογου κοινωνικού ρόλου (του ρόλου του αρρώστου).

Ο ρόλος του αρρώστου 1/33

- Σύμφωνα με τον **Parsons**, ο ρόλος του αρρώστου έγκειται στα εξής:
  - Η ασθένεια συνδέεται με την ικανότητα για εργασία και την εκπλήρωση των κοινωνικών υποχρεώσεων.
  - Ωστόσο, η παρουσία της ασθένειας πρέπει να επικυρωθεί από το ιατρικό επάγγελμα.

Ο ρόλος του αρρώστου 2/33

- Υπάρχει διάκριση ανάμεσα στη βιολογική και την κοινωνική βάση της ασθένειας.
  - Επομένως, το τι συνιστά ασθένεια σε κάθε πολιτισμό, σχετίζεται με τις επικρατούσες νόρμες και αξίες.

Ο ρόλος του αρρώστου 3/33

- Ο Parsons, μιλώντας για το ρόλο του ασθενή, επηρεάστηκε από τις θεωρίες της ψυχανάλυσης και την έννοια της διαβάθμισης των αναγκών.

Ο ρόλος του αρρώστου 4/33

- Στη θεωρία της **κοινωνικής δράσης**, ο Parsons κάνει λόγο για τη διαβάθμιση των αναγκών, που αποτελούν τη βάση της δράσης.
  - Η κοινωνικοποίηση συμπεριλαμβάνει την απώθηση των αναγκών εξάρτησης και την κατάκτηση της ανεξαρτησίας.

Ο ρόλος του αρρώστου 5/33

- Έτσι, η ασθένεια συνιστά ένα ασυνείδητο κίνητρο να απελευθερωθεί κανείς από τις διδαγμένες ιδιότητες του ενηλίκου.
  - Η ασθένεια είναι μια μορφή παρέκκλισης.

Ο ρόλος του αρρώστου 6/33

- Ωστόσο, ο ασθενής δε θεωρείται κατακριτέος.
  - Ο ρόλος του ασθενή περιλαμβάνει μια σειρά δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Ο ρόλος του αρρώστου 7/33

- Αφενός, ο ασθενής δεν υποχρεούται να φέρει εις πέρας τις κοινωνικές του υποχρεώσεις και δεν θεωρείται υπεύθυνος που νόσησε.
- Αφετέρου, ο ρόλος του αρρώστου προϋποθέτει ότι ο άρρωστος θέλει να γίνει καλά και για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει ο ίδιος να αναζητήσει ιατρική βοήθεια και να συνεργαστεί.

Ο ρόλος του αρρώστου 8/33

- Επομένως, ο ρόλος του αρρώστου υποδεικνύει ότι το άτομο απολαμβάνει ειδικής κοινωνικής υπόστασης.
  - Το να είναι κανείς άρρωστος σήμερα, δε σημαίνει απλά μια βιολογική κατάσταση αλλά μια υπόσταση.
    - Π.χ. Περιγράφουμε το γείτονά μας ως «διαβητικό» με τον ίδιο τρόπο που τον περιγράφουμε ως «καθηγητή».

Ο ρόλος του αρρώστου 9/33

- Η ασθένεια μπορεί να γίνει μέρος της ταυτότητας του ασθενούς.
  - Πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη όταν πρόκειται για χρόνιους ασθενείς.

Ο ρόλος του αρρώστου 10/33

- Ο Freidson, αφού μελέτησε τις ιδέες του Parsons, ανέπτυξε τη θεωρία της «κοινωνικής αντίδρασης» ή του «χαρακτηρισμού».
  - Η αλλαγή της ταυτότητας του ασθενή εξαρτάται από την αντίδραση των άλλων, ενώ το πώς οι άλλοι αντιδρούν εξαρτάται από τη φύση της νόσου.
    - Π.χ. Οι άνθρωποι θα αντιδράσουν διαφορετικά απέναντι σε κάποιον που πάσχει από μια απειλητική για τη ζωή ασθένεια και διαφορετικά σε κάποιον που πάσχει από μια λιγότερο σοβαρή.

Ο ρόλος του αρρώστου 11/33

- Ο βαθμός στον οποίο παραχωρούνται σε κάποιον τα δικαιώματα του ρόλου του ασθενή, εξαρτάται από τη σοβαρότητα της νόσου και τη νομιμότητά της.

Ο ρόλος του αρρώστου 12/33

- Τύποι νομιμότητας:
  - 1. Σε περίπτωση που είναι εφικτό για το άτομο να αναρρώσει, επειδή η πάθησή του θεραπεύεται, η πρόσβαση στο ρόλο του αρρώστου είναι υπό αίρεση.
[Π.χ. Πνευμονία].

Ο ρόλος του αρρώστου 13/33

- 2. Σε περίπτωση ανίατης ασθένειας, η πρόσβαση στο ρόλο του ασθενή πρέπει να είναι ανεπιφύλακτα νόμιμη, καθώς το άτομο δεν μπορεί να δράσει για να γίνει καλά.

[Π.χ. Καρκίνος].

Ο ρόλος του αρρώστου 14/33

- 3. Σε περίπτωση που η ασθένεια είναι αιτία στιγματισμού, η πρόσβαση του ατόμου στο ρόλο του ασθενή είναι μη νόμιμη και είναι απίθανο να του παραχωρηθούν τα δικαιώματα και τα προνόμια του ρόλου του ασθενή.

[Π.χ. Τραυλισμός].

Ο ρόλος του αρρώστου 15/33

- Αυτές οι κοινωνικές αντιδράσεις είναι κοινωνικά καθορισμένες.

Ο ρόλος του αρρώστου 16/33

- Όσοι αισθάνονται άρρωστοι και θέλουν αν γίνουν καλά, χρειάζεται να αναζητήσουν τη συμβουλή γιατρού.
  - Ωστόσο, δεν επισκέπτονται όλοι το γιατρό όταν ασθενούν.
    - Π.χ. Κρυολόγημα, πόνο στη μέση, αλλεργία.

Ο ρόλος του αρρώστου 17/33

- Ούτε και όταν κάποιος υποφέρει από υπερβολικούς πόνους, δεν ζητούν απαραίτητα βοήθεια.
  - Τα συμπτώματα μπορεί να αυτοθεραπευτούν ή μπορεί κανείς να ζητήσει συμβουλές από φίλους ή συγγενείς (το κοινό, μη επαγγελματικό, σύστημα παραπομπών).

Ο ρόλος του αρρώστου 18/33

- Σύμφωνα με το Zola, υπάρχουν 5 παράγοντες/εναύσματα, που συμβάλλουν στην απόφαση αναζήτησης βοήθειας:
  - 1. Η εμφάνιση μιας διαπροσωπικής κρίσης.
    - Π.χ. Διαζύγιο, απόλυση.

Ο ρόλος του αρρώστου 19/33

- 2. Η αίσθηση της παρεμβολής της ασθένειας στις κοινωνικές και προσωπικές σχέσεις.
  - Π.χ. Ένα πονεμένο γόνατο μπορεί να εμποδίσει κάποιον να συμμετέχει σε έναν ορειβατικό σύλλογο.

Ο ρόλος του αρρώστου 20/33

- 3. Η συγκατάθεση (ένας τρίτος να νομιμοποιήσει ή να επιμείνει στην ανάγκη επίσκεψης στο γιατρό).

Ο ρόλος του αρρώστου 21/33

- 4. Η αίσθηση της παρεμβολής της ασθένειας στις επαγγελματικές ή φυσικές δραστηριότητες.
  - Π.χ. Τα συμπτώματα μπορεί να εμποδίζουν κάποιον να κάνει σωστά τη δουλειά του.

Ο ρόλος του αρρώστου 22/33

- 5. Η αναβλητικότητα γύρω από τη συμπτωματολογία.
  - Π.χ. «Αν το εξάνθημά μου δεν έχει φύγει μέχρι τη Δευτέρα, θα πάω στο γιατρό».
- Διαφαίνεται ότι η αναζήτηση βοήθειας είναι περισσότερο μια διαρκής κοινωνική διαδικασία, παρά μια απλή αντίδραση στα φυσικά συμπτώματα.

Ο ρόλος του αρρώστου 23/33

- Οι άνθρωποι δεν αντιδρούν στο βιο-φυσιολογικό μέρος των συμπτωμάτων αλλά στη σημασία αυτών των συμπτωμάτων.
  - Πολλές συνηθισμένες αδιαθεσίες, π.χ. πονοκέφαλοι, μπορεί να αποδοθούν στη δουλειά μέχρι αργά.
  - Η στάθμιση του ρόλου του αρρώστου μπορεί να πάρει καιρό.

Ο ρόλος του αρρώστου 24/33

- Η ερμηνεία των συμπτωμάτων συνδέεται με τις κανονιστικές αντιλήψεις για το σώμα.
  - Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να έχουν γνώση όχι μόνο της βιολογικής αλλά και της πολιτιστικής βάσης των συμπτωμάτων.

Ο ρόλος του αρρώστου 25/33

- Η πρόσβαση και η νομιμοποίηση του ρόλου του αρρώστου εξαρτάται επίσης από μεταβλητές όπως, η ηλικία, το φύλο, η κοινωνική τάξη και η εθνικότητα.

Ο ρόλος του αρρώστου 26/33

- Έχει βρεθεί ότι οι επαγγελματίες υγείας αντιδρούν ποικίλα απέναντι στους ασθενείς ανάλογα με:
  - Το κοινωνικό υπόβαθρο των δεύτερων.
  - Τις προσλήψεις που έχουν για εκείνους.

Ο ρόλος του αρρώστου 27/33

- Π.χ. Σε ένα δημοτικό σχολείο, το προσωπικό αντιμετώπιζε ορισμένα παιδιά ως «κλαψιάρικα» ανάλογα με τις προσλήψεις τους για τους γονείς των παιδιών, το φύλο και την ηλικία.
  - Η Μαρία, ήταν γνωστή ως «κλαψιάρικα» γιατί η μητέρα της της επέτρεπε όποτε ήθελε να μην πάει σχολείο και όταν παραπονέθηκε για αυχενικούς πόνους, κανείς δεν της έδωσε σημασία.

Ο ρόλος του αρρώστου 28/33

- Η νομιμοποίηση του ρόλου του αρρώστου συνδυάζεται επίσης με αποτιμήσεις ήθους.
  - Η αξιοπιστία μιας ιατρικής διάγνωσης μπορεί να υποβαθμιστεί όταν η πάθηση έχει ήπια συμπτώματα ή υποτροπές.
    - Π.χ. Σκλήρυνση κατά πλάκας όπου το άτομο άλλοτε είναι σε αναπηρική καρέκλα και άλλοτε όχι.

Ο ρόλος του αρρώστου 29/33

- Στην περίπτωση του χρόνιου πόνου (χωρίς ιατρική κατηγοριοποίηση και ανιχνεύσιμα αίτια), βρέθηκε ότι οι πάσχοντες θα ανακουφίζονταν αν γινόταν διάγνωση μιας γνωστής πάθησης ώστε να τους παραχωρηθεί η ιδιότητα του αρρώστου.

Ο ρόλος του αρρώστου 30/33

- Υπάρχουν ωστόσο περιορισμοί που εμποδίζουν την άμεση κατάκτηση του ρόλου του αρρώστου.
  - Π.χ. Μητέρες που έχουν αναλάβει τη φροντίδα άλλων και του νοικοκυριού.

Ο ρόλος του αρρώστου 31/33

- Όσοι παίρνουν το ρόλο του ασθενή δεν απαλλάσσονται απαραίτητα από την ενοχή και μπορεί να θεωρούνται αξιολογικά ακριβή.
  - Π.χ. Οι καπνιστές που πάσχουν από καρκίνο του πνεύμονα μπορεί να θεωρηθούν υπεύθυνοι για την ασθένειά τους και ενδέχεται ορισμένοι γιατροί να αρνηθούν να τους αναλάβουν.

Ο ρόλος του αρρώστου 32/33

- Σήμερα τα αίτια των παθήσεων εντοπίζονται σε στοιχεία της προσωπικότητας των ατόμων.
  - Π.χ. Ο αγχώδης ή πιεσμένος τύπος έχει αυξημένες πιθανότητες να προσβληθεί από στεφανιαία νόσο ή καρκίνο με σοβαρές συνέπειες στην αίσθηση του εαυτού, στις αντιδράσεις των άλλων και στην ικανότητα να ξεπεραστεί η ασθένεια.

Ο ρόλος του αρρώστου 33/33

- Κεντρική διάσταση της έννοιας του ρόλου του ασθενή αποτελεί η υποχρέωσή του να κάνει κάθε προσπάθεια να γίνει καλά.
  - Ειδικά όμως για τους χρόνιους ασθενείς, δεν υπάρχει ένας αντίστοιχος ρόλος.

Η ερμηνευτική προσέγγιση 1/1

- Επικεντρώνεται στο:
  - Πώς ο ασθενής και οι γύρω του ερμηνεύουν την ασθένεια.
  - Πώς αυτές οι ερμηνείες επηρεάζουν τις πράξεις τους.

Το νόημα της ασθένειας 1/7

- Ορισμένοι θεωρητικοί υποστηρίζοντας την κοινωνική βάση της ασθένειας, διαφοροποιούν τη νόσο από την ασθένεια.
- Σύμφωνα με τον Kleinman:
  - Η νόσος αποτελεί ένα βιο-φυσιολογικό γεγονός και πρώτο μέλημα των γιατρών.
  - Η ασθένεια αναφέρεται στο πώς ο ασθενής, οι συγγενείς και το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο αντιλαμβάνονται τα συμπτώματα και την ανικανότητα.

Το νόημα της ασθένειας 2/7

- Ο Dingwall (φαινομενολογική προσέγγιση), υποστηρίζει ότι:
  - Δεν υπάρχει «σημαντική» ασθένεια.
  - Η ασθένεια διαμορφώνεται από τα νοήματα και τις ερμηνείες που αποδίδονται σε συγκεκριμένες εμπειρίες χωρίς να έχει απαραίτητα σχέση με κάποιο βιολογικό γεγονός.

Το νόημα της ασθένειας 3/7

- Οι κοινωνιολόγοι πρέπει να στραφούν στη μελέτη 2 πραγμάτων:
  - Στο πώς οι άνθρωποι συμπεριφέρονται στην παρουσία συμπτωμάτων.
  - Στο πώς οι άνθρωποι ερμηνεύουν και νοηματοδοτούν τις εμπειρίες ασθένειας (τι σημαίνουν για εκείνους).

Το νόημα της ασθένειας 4/7

- Η εμπειρία της ασθένειας αντικατοπτρίζει την εμπειρία ζωής του ατόμου.
  - Το να μιλά κάποιος για εμπειρίες ασθένειας, αποτελεί αυτομάτως μέρος της αυτοβιογραφίας του.
    - «Αφήγηση της ασθένειας», σύμφωνα με τον Kleinman.

Το νόημα της ασθένειας 5/7

- Η ερμηνεία της ασθένειας επηρεάζει το πώς αυτή βιώνεται, για το λόγο αυτό είναι σημαντικό οι γιατροί να παίρνουν στα σοβαρά τις περιγραφές των ασθενών.
  - Ο Williams, ονομάζει το συνήθη τρόπο με τον οποίο νοηματοδοτούμε τα γεγονότα της ζωής μας ως «αφηγηματική ανακατασκευή».
  - Όσον αφορά την εμπειρία της ασθένειας, ο τρόπος νοηματοδότησης έχει συνάφεια με την προσωπική βιογραφία, που επηρεάζεται από τις πολιτιστικές αξίες της κοινωνίας.

Το νόημα της ασθένειας 6/7

- Ο Strauss, μίλησε για τα «κύρια προβλήματα», που σχετίζονται με τις χρόνιες ασθένειες:
  - Οι ιατρικές κρίσεις και η αντιμετώπισή τους.
  - Ο έλεγχος των συμπτωμάτων.
  - Η τήρηση συγκεκριμένης πειθαρχίας και η διαχείριση των συμπτωμάτων που τη συνοδεύουν.
  - Η προσαρμογή στις αλλαγές της πορείας της νόσου (επιδείνωση, ύφεση).

Το νόημα της ασθένειας 7/7

- Η πρόληψη της κοινωνικής απομόνωσης ή το να ζει κανείς κοινωνικά απομωνομένος λόγω της περιορισμένης κοινωνικής επαφής.
- Οι προσπάθειες ομαλοποίησης των αλληλεπιδράσεων με τους άλλους και του τρόπου ζωής.
- Η χρηματοδότηση των θεραπειών και της αυτοσυντήρησης, παρά τη μερική ή ολική απώλεια της εργασίας.

Βιβλιογραφία

Nettleton, S. (1995). *Κοινωνιολογία της Υγείας και της Ασθένειας*. (Μετάφρ. Ανθή Βακάκη, 2002). Αθήνα: Τυπωθήτω-ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Μαίρη Γκούβα.
Κοινωνιολογία της Υγείας.

Έκδοση: 1.0 Ιωάννινα, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση:

<http://eclass.teiep.gr/courses/NOSH104/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευαγγελία Ι. Κοσμά
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει) μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

